

ДО АКРЕДИТАЦИОННИЯ СЪВЕТ
НА НАОА

ДОКЛАД

НА

**ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО
СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ, СИГУРНОСТ И ОТБРАНА
ПО ПРОЦЕДУРА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ
3.2 „ПСИХОЛОГИЯ“,
ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ
НАУКИ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННИ СТЕПЕНИ „БАКАЛАВЪР“
И „МАГИСТЪР“ ВЪВ ВСУ „ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на професионално направление 3.2. „Психология“, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ във ВСУ „Черноризец Храбър“.

Докладът е разработен в съответствие с чл.78, ал.3 от ЗВО и съгласно критериалната система за програмна акредитация на професионално направление.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 27/11.11.2021 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 1 /20.01.2022 г
3.	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	По документи и проведени онлайн срещи
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 16/06.06.2022 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол № 17/20.06.2022 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА ПК предоставя доклада на АС	

Експертната група е в състав:

проф. д-р Станислава Стоянова, ЮЗУ „Неофит Рилски“ – **ръководител**

проф. д-р Радка Масалджијева, Медицински Университет - Пловдив

доц. д-р Анна Александрова-Караманова, ИИНЧ към БАН

доц. д-р Пенка Христова, НБУ

Георги Гърков, студент, СУ „Св. Климент Охридски“

Наблюдаващ процедурата член на ПКСПНСО – проф. д.н. Ирина Зиновиева

Настоящият доклад обхваща следните бакалавърски и магистърски програми, спадащи към професионално направление 3.2. „Психология“ от област на висше образование 3. „Стопански, социални и правни науки“:

За ОКС Бакалавър:

- специалност „**Психология**“ (редовна и задочна форма на обучение)

За ОКС Магистър:

- Магистърска програма „**Приложна психология**“ (редовна и задочна форма на обучение за бакалаври по психология и за бакалаври или магистри по други професионални направления)

- Магистърска програма „**Психология и психопатология на развитието**“ (редовна и задочна форма на обучение за бакалаври по психология и за бакалаври или магистри по други професионални направления)

- Магистърска програма „**Психологично консултиране**“ (редовна и задочна форма на обучение за бакалаври по психология и за бакалаври или магистри по други професионални направления)

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Въз основа на доклада на експертната група Постоянната комисия констатира, че препоръките от предходната акредитация са изпълнени, както следва:

Препоръки	Констатации на ПК
1. Да се стимулират студентите и преподавателите да осъществяват мобилност, като се използват програмата Еразъм и други възможности. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.	Препоръката се изпълнява
2. Да се разшири участието на хабилитирани преподаватели в международни проекти и да се увеличат публикациите у нас и в чужбина. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.	Препоръката се изпълнява
3. Да се привлекат по-голям брой млади преподаватели – асистенти и специалисти от практиката за практически упражнения в бакалавърската и магистърските програми. Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.	Препоръката се изпълнява

В резултат на проведена процедура за следакредитационно наблюдение и контрол, Акредитационният съвет на НАОА на 28.05.2020 г. (Протокол № 9) констатира, че Варненският свободен университет „Черноризец Храбър“ изпълнява препоръки № 1 и № 3, и частично изпълнява препоръка № 2, с което Постоянната комисия след извършената проверка се солидаризира.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ –ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО¹

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище.

Политиката за осигуряване на качеството на ВСУ „Черноризец Храбър“ е разработена и прилагана от вътрешните заинтересовани страни (чрез ежегодни вътрешни одити) с участието на външни заинтересовани страни - ВСУ „Черноризец Храбър“ разполага със сертифицирана система за управление на качеството по международния стандарт ISO 9001:2015. През 2022 г. ВСУ е ресертифициран за седми пореден път като е единственото висше училище в България с 21-годишен непрекъсваем цикъл на сертифицирана система за управление на качеството. В съответствие с изискванията на стандарт ISO 9001:2015 международната сертифицираща организация Bureau Veritas Certification провежда външни одити на университетската система за управление на качеството, а ВСУ провежда регулярни вътрешни одити във всички основни структурни звена, като в състава на одитните комисии са включени представители на различни работодателски организации и представители на студентите, преминали обучение за вътрешни одитори.

По 1.1.1.

При обучението на студентите в трите степени на висшето образование политиката на ръководството за управление на качеството е синхронизирана с мисията, визията, целите и задачите на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“. Мисията, визията, целите и задачите на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ са документирани и оповестени в редица официални документи.

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

Главна цел при реализиране на мисията, визията и стратегическите приоритети за развитие на ВСУ „Черноризец Храбър“, е качеството на изпълнение на дейностите и услугите. Политиката по качество очертава и стратегическите цели по качеството, които са определени от академичното ръководство на ВСУ „Черноризец Храбър“.

По 1.1.2.

С цел поддържане на висок стандарт на качеството в процеса на обучение и научноизследователската дейност управлението на ВСУ „Черноризец Храбър“ през акредитационния период е разработило и имплементирало собствена система за управление на качеството в съответствие с международните стандарти: *ISO 9001:2008* и *ISO 9001:2015*.

Академичното ръководство на университета е създадо организационни структури и е разпределило отговорностите за внедряването, усъвършенстването и поддържането на университетската система за управление на качеството. Обучението в ПН „Психология“ е подчинено на принципите, залегнали в университетската система за качество.

За отчетния период са планирани и извършени 6 вътрешни одита, резултатите от които показват, че системата за управление на качеството на ВСУ „Черноризец Храбър“ в частта си ПН 3.2 Психология функционира в съответствие с изискванията на стандартите ISO 9001:2008 и ISO 9001:2015 без да се пренебрегва спецификата на обучение в професионално направление 3.2. Психология.

По 1.1.3.

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ се следва политика на обвързване на учебния процес с научните изследвания. Контролът по реализирането на политиката се осъществява чрез ежегодното разработване на план и отчет за НИД на ниво преподавател, катедра, факултет и университет. Интегрирането на образователния и научноизследователския процес е основна цел, дефинирана в Стратегическият план за развитие на ВСУ „Черноризец Храбър“. Връзката между научните изследвания и обучението и преподаването е отразена в учебните програми на психологическите дисциплини, изучавани от студентите в бакалавърска и магистърска степен по Психология.

Критерий 1.2. Управление на качеството на образованието

По 1.2.1

Има изградена организация за управление на качеството на учебния процес и свързаната с него преподавателска дейност. Основен акцент в проведените шест вътрешни одита за съответствието на университетската система за управление на качеството през акредитационния период е контролът на учебната дейност. Резултатите са оповестявани и обсъждани на заседания на Катедрения съвет на катедра „Психология“. Провеждат се периодични обучителни семинари за функционирането на системите за качество. За акредитационния период някои от тях са за обучение на вътрешни одитори, на членове на атестационните комисии. Освен това, се провеждат и редовни консултации с ръководството по конкретни въпроси, поставени от факултетите или от деканските ръководства.

По 1.2.2

Във ВСУ е приет [Етичен кодекс за академично единство](#), който определя основните етични принципи, ценности и правила за поведение на академичното ръководство, преподавателите, студентите, докторантите и служителите във ВСУ „Черноризец Храбър“. Етичните принципи и ценности, заложи в Етичния кодекс, включват законност, безпристрастност, отговорност, конфиденциалност, колегиалност и толерантност, поведение и външен вид.

ВСУ „Черноризец Храбър“ осигурява академична почтеност и внимание за академични измами чрез действието на „Етичен кодекс за научни изследвания на ВСУ“ и използването на специализиран софтуер със свободен достъп за проверка за плагиатство StrikePlagiarism.com

За осигуряване изпълнението на Етичния кодекс, за предотвратяване на нарушения и за съдействие при разрешаване на конфликти, Комисията по академична етика функционира въз основа на Правилник за организацията и дейността ѝ, който се утвърждава от

Академичния съвет на ВСУ „Черноризец Храбър“. В комисията не са постъпвали сигнали за нарушаване на академичната почтеност. През последните 5 години няма документираните процедури за предотвратяване на прояви на дискриминация, за санкциониране на изпитни измами и плагиатство.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. ВУ извършва обучение по професионалното направление/ специалността от регулираните професии като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни.

По 2.1.1

В учебните програми в бакалавърската и магистърската степен на обучение са описани цели на обучението и очаквани резултати от обучението, като съдържанието на учебните дисциплини в учебните програми е построено в съответствие с целите и очакваните резултати от обучението. Учебните планове съдържат ясно определени и оповестени квалификационни характеристики, които се отнасят до нива „бакалавър“, т.е. ниво 6 и „магистър“, т.е. ниво 7 в националната квалификационна рамка за висше образование и в Квалификационната рамка на Европейското пространство за висше образование.

Представени са резултати от анкетиране на 30 работодатели през 2018 г. относно преценката им за полезността на професионалните направления във ВСУ „Черноризец Храбър“ за дейността на техните фирми/институции, които показват 40% заинтересованост към професионално направление „Психология“ и липса на незадоволителна оценка за работата на възпитаниците на ВСУ „Черноризец Храбър“, които са били стажанти или служители към техните фирми. По данни от Фронт-офиса на ВСУ „Черноризец Храбър“ до акредитационния период са проведени 399 анкетирания на студентско мнение за обучението по специалността и по учебните дисциплини.

Чрез решение на катедрен съвет на Катедра Психология (протокол от заседание на катедрен съвет на Катедра Психология №3/06.11.2019 г.) е утвърден състава на Програмен съвет към Катедра „Психология“, в който се включват преподаватели от катедрата, студент, двама представители на партньорски, потребителски и професионални организации, един преподавател от чужбина и технически секретар.

По 2.1.2

Учебният план в бакалавърската степен на обучение включва възможности за практическо обучение, към отделни учебни дисциплини по психология като извънаудиторна заетост и стаж по проект „Образование в партньорство“, които дават възможност на студентите да придобият опит в професионалната област, свързана с обучението им. В подкрепа на професионалното обучение и повишаването на практическите умения на студентите на ПН „Психология“ е и включването на студенти в проектите BG051PO001-3.3.07-0002 "Студентски практики" по ОП „Развитие на човешките ресурси“, BG05M2OP001-2.002-0001 "Студентски практики – фаза 1" и BG05M2OP001-2.013-0001 "Студентски практики – фаза 2" по ОП "Наука и образование за интелигентен растеж" 2014 – 2020, като по данни от научния секретар 173 студенти по психология са приключили участието си в проект «Студентски практики».

За разработване и актуализиране на учебните планове и учебните програми с участието на потребители на кадри свидетелства получаваната обратна връзка от кръгли маси с потребители на кадри, заключенията от които са приети с протоколи от катедрени съвети на катедра Психология.

В учебните планове на магистърските програми присъстват задължителни учебни практики/стажове, те се провеждат в училища, организации от публичния сектор, бизнес организации, лечебни заведения, центрове за психично здраве, центрове за психосоциална рехабилитация и социални институции.

По 2.1.3

Оценъчната система на резултатите от обучението по всяка дисциплина и оценъчната процедура за завършване на курса на обучение в ПН 3.2 описват минималните стандартни изисквания и съответно доказват необходимите придобити компетенции. В квалификационните характеристики на специалността в бакалавърска и магистърска степен се описват професионалните компетенции, получавани след дипломирането и минимални стандартни изисквания за дипломиране. Учебните програми определят компетентности, като очаквани резултати от обучението по всяка учебна дисциплина, описват методите на обучение и методите за оценяване. Изпитните процедури и дипломирането са регламентирани в Раздел V и Раздел VI от Наредба №1 за учебната дейност. Резултатите от проведените държавни изпити се анализират на катедрен съвет на Катедра „Психология“.

По 2.1.4

Признаването на периоди на обучение се извършва по реда на Наредбата за прилагане на системата за натрупване и трансфер на кредити и в съответствие с Инstrukция №7. ВСУ „Черноризец Храбър“ се стреми към насочени към съвместимост образователни програми и курсове с националната и европейската образователна система, като са съпоставими учебните планове в ОКС „бакалавър“ по психология във ВСУ „Черноризец Храбър“, Университета на Гранада и ЮЗУ „Неофит Рилски“, като в съдържателно отношение има аналози между изучаваните учебни дисциплини. Сравнителният анализ на учебните планове на специалностите от ПН „Психология“ във ВСУ „Черноризец Храбър“ със сродни специалности, предлагани от други университети, показва възможности за мобилност на студентите, както за краткосрочни периоди на обучение, така и при преместване от друго ВУ във ВСУ „Черноризец Храбър“ и обратно.

По 2.1.5

ВСУ „Черноризец Храбър“ разполага с процедури за разработване и одобряване на учебните планове и учебните програми – те се разработват съгласно Стандарти за разработване, приемане, утвърждаване и актуализиране на учебна документация за ОКС „бакалавър“ и „магистър“ във ВСУ „Черноризец Храбър“ и се утвърждават на Катедрен съвет на специалност „Психология“ и на Факултетен съвет, както и се актуализират първоначално на Катедрен съвет на специалност „Психология“. Учебните планове и учебните програми подлежат на официални процедури на институционално одобрение, регламентирани в Стандарти за разработване, приемане, утвърждаване и актуализиране на учебна документация за ОКС „бакалавър“ и „магистър“, както и в Наредба №1 за учебната дейност на ВСУ.

За разработване на учебните планове и учебните програми с участието на студенти и други заинтересовани от работата страни свидетелства получаваната обратна връзка от анкетни проучвания на студентското мнение относно качеството и практическата полезност на обучението по Психология. Програмите се ползват от мнението на представители на организации на психолози, учители, директори на училища и др. Във връзка с променящите се и развиващи се нужди на пазара на труда учебните планове и учебните програми се обновяват, допълват и актуализират.

По 2.1.6

Авторите на учебни програми се консултират с представители на икономиката, социални институции, студенти, завършили специалисти и др. заинтересовани страни в процеса на предлагане, изработване и актуализиране на програмите. През периода на самооценка са актуализирани всички учебни планове по предлаганите от ПН 3.2 магистърски програми, като в този процес е документирано участието на студентите и на представителите на бизнеса и професионалните организации: 14 представители на бизнеса и трима представители на студентите. Анкетирани са 30 работодатели през 2018 г. относно преценката им за полезността на професионалните направления във ВСУ „Черноризец Храбър“ за дейността на техните фирми/институции. Редовно се провеждат анализи на националната рейтингова система и мястото на ПН 3.2 във ВСУ в нея.

По 2.1.7

Във ВСУ се прилагат съответстващи на европейските и националните изисквания регламенти, определящи структурата на учебните планове, наименованията и съдържанието на учебните дисциплини, структурата на академичната година по семестри, седмици и часове. Спазват се нормативните изисквания за аудиторната заетост и общ хорариум за ОКС "Бакалавър" и ОКС "Магистър". Процедурите за разработване и приемане на учебни планове, учебни програми, методика на оценяване, квалификационни характеристики, учебен график и разпис са регламентирани от Закона за висше образование и съпътстващи нормативни актове, Европейската система за натрупване и трансфер на кредити (ECTS), Наредба № 1 за учебната дейност и Стандарти за разработване, приемане, утвърждаване и актуализиране на учебна документация за ОКС „бакалавър“ и „магистър“ във ВСУ „Черноризец Храбър“.

Регламентите за провеждане на стажове и учебните практики за съответните образователно-квалификационни степени и форми на обучение са съобразени с изискванията за организацията на стажовете и практиките на студентите във ВСУ „Черноризец Храбър“ - Инструкция № 8. Това се отнася както до ОКС Бакалавър, така и до всички програми в ОКС Магистър.

Необходимо е публикуване на сайта на университета и на квалификационната характеристика за магистратура по Психологично консултиране за бакалаври или магистри от други професионални направления, както и публикуване на сайта на ВСУ „Черноризец Храбър“ на повече информация относно учебни програми от бакалавърската и магистърските ОКС в професионално направление „Психология“.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерии 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление/специалност от регулираните професии.

По 3.1.1

Обучението в ПН „Психология“ се провежда по утвърдена учебна документация, която е публично оповестена в сайта на ВСУ „Черноризец Храбър“ (Правилник за устройството и дейността на ВСУ „Черноризец Храбър“ и съгласно мисията, визията, целите и задачите на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ и професионално направление Психология, оповестени в Стратегия за развитие на Варненски свободен университет през периода 2018 – 2022 г. и Работната програма на ПН „Психология“ за изпълнение на Стратегията за развитие на ВСУ 2018-2022 г..

Във всеки учебен план присъства квалификационна характеристика, която отразява получаваната квалификация, резултати от обучението, придобити умения и възможности за професионална реализация. Фактори, които предопределят актуализацията на квалификационните характеристики са: националната нормативна база, Националната квалификационна рамка на Република България, Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР), Националният класификатор на професиите и длъжностите, проучвания на пазара на труда и мнението на студентите.

Квалификационната характеристика на магистърските програми по Психология във ВСУ „Черноризец Храбър“ отразява точно и ясно позицията на бъдещия специалист в националната квалификационна рамка за висше образование, а също така и в квалификационната рамка на Европейското пространство за висше образование.

По 3.1.2

• Създадена е добра организация за включване на студентите в практически и научноизследователски занимания, стимулиращи творческата им активност.

В бакалавърската и магистърските програми по професионално направление „Психология“ се провеждат практически занятия със студенти под формата на учебни практики, стажове, практически упражнения, участие в проекти, също като част от разнообразието от методи и форми на преподаване по време на семинарните занятия.

С цел повишаване на практическата подготовка на студентите и осъществяване на връзката „образование-бизнес“, университетът активно подпомага процеса на кандидатстване на студенти за участие в проект BG05M2OP001-2.002 "Студентски практики – фаза 1" и проект BG05M2OP001-2.013-0001 „Студентски практики – фаза 2" по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР), като по данни от научния секретар 173 студенти по психология са приключили участието си в проект «Студентски практики», а общо 190 студенти - бакалаври по психология са се включили в проект „Студентски практики“ (Виж в Приложението Таблица №10).

Провеждат се инициативи за професионална реализация на студентите, като например ежегодно кариерно изложение „Ден на кариерата“ или Дни на работодателите „Експерти и студенти – партньорство за конкурентноспособност“ (Приложение №2.8 от доклада-самооценка по утвърдените от НАОА критерии, включващ информация за обстоятелствата по чл.78, ал.3, т.1-6 от ЗВО за програмна акредитация на професионално направление 3.2. „Психология” за ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър”).

По 3.1.3

Показател за качеството на обучение и наличието на интерес към специалностите от ПН „Психология” във ВСУ „Черноризец Храбър“ е относително постоянният брой обучаеми по години, като в последните две години нараства интереса към магистърските програми.

По данни от рейтинговата система на МОН (<https://rsvu.mon.bg/rsvu4/#/>) по индикатори безработицата сред завършилите професионално направление Психология във ВСУ „Черноризец Храбър“ за 2021 г. е 3,87%.

По 3.1.4

Методите за оценяване постиженията на студентите, които се прилагат във ВСУ, включително и за обучаващите се в ПН „Психология”, са регламентирани в учебните програми и в процедурата за оценяване при държавни изпити. Оценяват се разработените от студентите дипломни работи, курсови работи или реферати – теоретични и изследователски, провежда се писмено изпитване чрез тестове и др.

По 3.1.5

Налице са възможности за получаването на обратна връзка относно протичането на учебния процес и предпочитанията на студентите от бакалавърска и магистърска степен, както и при докторантите. Студентите периодично се анкетират, за да се установи тяхното мнение за обективността на оценяване. Обратната връзка между преподаватели и студенти във ВСУ „Черноризец Храбър“ се осъществява чрез минимум 4 часа седмични консултативни приемни часове, в които на студентите се предоставя възможност да получат допълнителна информация и методическа помощ по съответната дисциплина. Обратната връзка между преподаватели и студенти във ВСУ „Черноризец Храбър“ се осъществява и чрез контактите на студентите с тютор, т.е. с преподавател – отговорник за всеки курс на обучение.

По 3.1.6

Мониторинг и анализ на качеството на образователния процес, затруднения, постижения и дефицити се осъществява чрез връзката на студентите с тютор (преподавател – отговорник за всеки курс на обучение), при консултации на студентите с преподавателите съгласно чл. 61 на Наредба №3 за академичния състав, анкетиране на студенти и работодатели-потребители на кадри. На заседания на Катедра „Психология“ във ВСУ „Черноризец Храбър“ редовно се анализира успеха на студентите от семестриални и държавни изпити.

По данни от рейтинговата система на МОН (<https://rsvu.mon.bg/rsvu4/#/>) по индикатори престижът на професионално направление Психология във ВСУ „Черноризец Храбър“ за 2021 г. сред студентите е 5,44%, а сред работодателите е 21,24%.

По 3.1.7

Действащата нормативна уредба на ВСУ съдържа правила за подаване и разглеждане на жалби от студенти. В Наредба №1 за учебната дейност са описани реда за подаване на

жалби, сформирани на комисия по студентските жалби, срокове за произнасяне и възможностите за обжалване на постановените решения. Те са публикувани на сайта на ВСУ. Няма подадени студентски жалби през акредитационния период.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И СЕРТИФИЦИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерии 4.1. Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление/ специалност от регулирани професии, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане.

ВСУ регламентира „жизнения цикъл“ на студентите на всеки етап от тяхното развитие чрез вътрешно-нормативни актове и документи, които са публикувани във вътрешно университетската система. На уеб сайта на университета публично се оповестяват условията и правилата за приемане на студенти, информация за процедурите за признаване на периоди на обучение и предишно обучение и обучение по линия на студентска мобилност. Функционират Кариерен център и Клуб Алумни, които проследяват развитието, реализацията и успехите на бившите възпитаници.

По 4.1.1

Организацията за прием и адаптиране на българските и чуждестранни студенти във ВСУ „Черноризец Храбър“ се ръководи от отдел „Образователен маркетинг и кандидатстудентски прием“. Изградени са регионални центрове в различни краища на страната, чиито координати заедно с централните за кандидатстудентска подготовка и информация са публично оповестени на сайта на университета. Адаптирането на новоприетите студенти се подпомага от въвеждащите дни за първокурсниците, книжката за първокурсника и тюторната система. При адаптирането на чуждестранните студенти в допълнение се включва и отдел „Международни дейности и проекти“.

Възможностите за обучение на студенти и докторанти ежегодно се представят на кандидат-студентски изложения в различни градове в страната.

По 4.1.2

Признаване на висшето образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища се регламентира във ВСУ „Черноризец Храбър“ с Инструкцията №7 към Наредба №1 за учебната дейност на ВСУ. Инструкцията описва реда на признаване и е съгласувана със Закона за висшето образование и с принципите на Лисабонската конвенция. Информация за нужните документи и стъпки при прием на чуждестранни студенти и за признаване на завършени периоди от обучението е публично достъпна на сайта на ВСУ.

По 4.1.3

ВСУ „Черноризец Храбър“ е член на Програмата на Европейския съюз за реализация на студентска, преподавателска и преподавателска мобилност – „Учене през целия живот“ – секторна програма Еразъм+, която е насочена към повишаване качеството на висшето образование. Академичното признаване е улеснено от ECTS – системата и от ЕРАЗЪМ Харта за висше образование, която е присъдена на ВСУ от Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (ЕАСЕА).

Варненският свободен университет "Черноризец Храбър" има сключени двустранни споразумения с 47 европейски университети. Общият брой изходящи мобилности на студенти ОКС „бакалавър“ и „магистър“ по Психология е 16, за докторанти – 0, което е среден брой 0.006 на студент в 3.2. Психология за периода на акредитация 2016-2021 г. Предпочитани са мобилностите с цел практика, като техният относителен дял е 0,63 от всички реализираните изходящи мобилности за отчетния период. Почти половината от изходящите мобилности са към Турция (относителен дял 0,56), а останалите се разпределят към университети в Полша, Германия, Франция, Нидерландия и Гърция. Няма реализирани мобилности на докторанти.

По 4.1.4

Включването на студенти в научноизследователската дейност е регламентирано под формата на практики и стажове в Наредба 1 за учебната дейност. През изминалия период 190 студенти в ОКС „бакалавър“ и „магистър“ по Психология са се възползвали от възможността за стаж по Проект Студентски практики (виж в Приложението Таблица №10).

Пет докторанти са се включили в научноизследователски проекти. Това е средно 0.07 студенти в 3.2. Психология за отчетния период, включени в научноизследователски проекти.

Друга форма на включване на студентите в научноизследователската дейност е чрез участие в научни форуми. За отчетния период студенти са се включили с доклади в 63 научни форуми, т.е. средно 0.13 участия на студент в направление 3.2. Психология на ВСУ в научни форуми, за докторантите това са 52 доклада на научни форуми, т.е. средно 0.58 участия на докторант в направление 3.2. Психология на ВСУ в научни форуми. Относителният дял на студенти и докторанти, които участват в научни форуми е 0.36, като този дял идва предимно от участия на студенти и докторанти в организирани от ВСУ „Черноризец Храбър“ международни научни конференции.

По 4.1.5

ВСУ „Черноризец Храбър“ спазва държавните изисквания към съдържанието на основните документи за образование и квалификация, регламентираны от ЗВО и Наредбата за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища.

По 4.1.6

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ функционира Кариерен център, чиято цел е да подпомага комуникацията между академичните среди, студентите и бизнеса. Една от функциите на Кариерния център е да проследява практическата реализация на възпитаниците на ВСУ като поддържа обратна връзка за успехите и проблемите в кариерното им развитие. Това се случва чрез Клуб на възпитаника, в който всеки завършил бакалавърска или магистърска степен в ВСУ „Черноризец Храбър“ може да се регистрира. Отделно възпитаниците на ВСУ могат да продължат връзката си с университета и след завършването му през платформата «Алумни», в която катедра „Психология“ поддържа своя група. Така алумните на ОКС „бакалавър“ и „магистър“ Психология и ОНС „доктор“ се информират за събития в университета, за възможностите за продължаване на обучението, следдипломни курсове и квалификации, провеждане на майсторски класове и т.н. Катедра Психология на ВСУ „Черноризец Храбър“ проследява развитието на своите възпитаници след завършването чрез анкети при дипломиране на студентите; личните контакти на преподавателите със завършилите студенти; контакти с работодателите в сферата на психологията; страницата във фейсбук на Възпитаниците на професионално направление „Психология“. Алумни отговорника на катедрата изготвя периодично отчети за реализацията на бившите възпитаници на програмите в 3.2. Психология и тяхната реализация.

Успехите и постиженията на възпитаниците на университета са изведени в т.нар. „Зала на славата“.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерии 5.1. Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление/ специалност от регулираните професии

По 5.1.1

Условията и реда за заемане на академична длъжност във ВСУ „Черноризец Храбър“ са регламентираны в Наредба №3 за академичния състав на ВСУ, която е разработена в съответствие с изискванията на Закона за висшето образование и Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Процедурите за придобиване на ОНС „доктор“ и НС „доктор на науките“ са регламентираны

в Наредба №12 на ВСУ. На сайта на университета публично се оповестяват актуалните конкурси и се предоставя изчерпателна информация за техния ход и изход.

По 5.1.2

Преподавателите, участващи в учебния процес по специалностите на ПН „Психология“ в преобладаващата си част са на основен трудов договор към ВСУ „Черноризец Храбър“.

Квалификацията на преподавателския състав

Брой на преподавателите на ОТД в Катедра „Психология“ – 10.

Брой на преподавателите на първи ОТД – 9.

Относителен дял на преподавателите на първи ОТД – 90%.

Брой на преподавателите на втори ОТД – 1.

Преподаватели от катедрата с квалификация по научно направление 3.2. Психология - 6.

По данни от предоставените актуализирани документи, дялът от лекционните часове, водени от хабилитирани лица в ПН 3.2. на първи ОТД е съответно:

- За ОКС “бакалавър” – 86%
- ОКС “магистър” Психологично консултиране – 86%
- ОКС “магистър” Психология и психопатология на развитието – 83%
- ОКС “магистър” Приложна психология – 80%

По всички магистърски програми са налице хабилитирани преподаватели в съответната специфична област, които работят на първи ОТД към ВСУ „Черноризец Храбър“.

Преподавателите по ПН 3.2 на първи ОТД водят над 80% от лекционните курсове както в бакалавърската, така и в магистърските програми.

По 5.1.3

Атестирането на академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“ се осъществява в съответствие със ЗВО и Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър

Като *недостатъци, свързани с атестирането*, могат да се посочат следните:

Оценките при атестирането са резултат от качествено оценяване, на основа на индивидуални експертни оценки на членовете на журито по всеки показател от три критерия, а не на количествена оценка.

Анкетната карта за студентите съдържа 3 въпроса без конкретизация, от тях 1 – отворен, за неструктуриран отговор

Кариерното развитие на преподавателите от ПН „Психология“ през последните 5 години: израстване в научна степен – един преподавател е защитил научната степен „доктор на науките“; израстване в академична длъжност – двама преподаватели са се хабилитирали като доценти.

По 5.1.4

Възможностите за мобилност на преподавателския състав от ПН се осигуряват чрез сключените споразумения по програма Еразъм/Еразъм+ (в двустранни споразумения с 5 университета, обучаващи в областта на, като условията и процедурите за кандидатстване са достъпни на сайта на университета. Няма регистрирана мобилност на преподаватели през акредитационния период.

Критерий 5.2. Научноизследователската и художествено- творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея.

По 5.2.1

Научноизследователската работа е изискване за заетостта на преподавателите и за тяхното академичното израстване, както и критерий при ежегодното им атестиране. Преподавателите по ПН 3.2. „Психология“ във ВСУ, които са участвали в международни научноизследователски проекти са 3, а в национални научноизследователски проекти – 4;

относителният дял на участие е съответно – 0,5 за международните и е 0,67 за националните за целия период 2016-2021 г.. Средно за периода от 2016 д 2021 г. преподавателите на ПОТД в направление 3.2. Психология на ВСУ „Черноризец Храбър“ имат 3 участия в международни конференции и 1 в национални. Това е *много ниска активност* по този показател.

Няма данни за участие на студенти в научно-изследователски проекти. За отчетния период, общо 5 докторанти от катедра Психология на ВСУ „Черноризец Храбър“ са се включили в проекти с международно финансиране. Студентите на ВСУ „Черноризец Храбър“ участват в национални (44 студенти и 1 докторант) и международни научни форуми (19 студенти и 51 докторанти), като например Студентската научна конференция „Младеж, наука, съвременност“, ежегодната международна конференция „Приложна психология: възможности и перспективи“ и др. Относителният дял на студентите и докторантите, участници в научни форуми за периода 2016 – 2021 г. е общо 0,36 (0,13 за студентите и 0,58 за докторантите).

По 5.2.2

Броят на публикациите на преподавателите на първи основен трудов договор със специализация по 3.2. Психология във ВСУ „Черноризец Храбър“ за периода 2016-2021 г. е 56. Това включва 4 монографии, 1 статия в базата данни Scopus, 5 статии в международни реферирани бази данни като CEEOL и др. и 40 статии в национални издания, регистрирани в НАЦИД, в нереперирани издания – 6, общо 56 публикации; относителен дял на публикациите на преподавател за общо за тези години 9,33, а за една година - 1,6.

Броят цитирания на всички преподаватели в ПН 3.2 е 52, като като нито едно от тях не е в издание, реферирано в Scopus и WoS, в реферирани научни списания и сборници има 42, предимно такива, регистрирани в НАЦИД и 10 в нереперирани издания. Средният брой цитирания на 1 преподавател на първи основен трудов договор за отчетния период е 7, т.е. средно по 1,2 цитирания на преподавател в професионално направление 3.2. Психология на година.

Препоръчително е увеличаване на броя на научните публикации и цитирания в издания, реферирани в Scopus и Web of Science, т.е., с импакт фактор или импакт ранг.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1. Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности по професионалното направление/ специалност от регулираните професии, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такава

По 6.1.1

ВСУ „Черноризец Храбър“ разполага със собствена база с обща площ 65 000 кв.м, застроена площ 10 099 кв.м, РЗП 23 809 кв.м, както и покрита спортна база с площ 860 кв.м. за нуждите на обучението във всички специалности и докторски програми.

Аудиторните зали са с обща площ 5256 кв. м. и 2189 места, като 90% от залите са пригодени за функциониране и като аудио- и видеозали, което представлява 1,63 кв. м. аудиторна площ на 1 студент, обучаван в ОКС (средно приравнен брой).

Към Медико-психологичния комплекс на ВСУ „Черноризец Храбър“ функционира Психологична лаборатория за психофизиологични изследвания, психодиагностика и психотерапия, която разполага с 10 изследователски места, зала за тренинги с 20 места и три самостоятелни консултативни кабинета. ВСУ „Черноризец Храбър“ функционира и Офис за технологичен трансфер, в който е налична най-съвременна техника за интердисциплинарни и комплексни научни, научно-приложни и приложни разработки.

По 6.1.2

Налични са компютърни зали със специализирано оборудване, съобразено с професионалното направление. Специализираните компютърни зали разполагат със софтуер

за обработка на данни SPSS. Студентите ползват компютърни зали със свободен достъп и безжичен, неограничен безплатен интернет. Площта на компютърни зали на 100 студенти (средноприравнен брой) е 416 м². Брой компютри на 100 студенти за обучение в ОКС – 4.

По 6.1.3

Библиотеката на ВСУ "Черноризец Храбър" разполага със 114 259 библиотечни единици към 01.11.2020 г. За периода 1.01.2015-01.11.2020 г. новопостъпилите библиотечни документи в областта на психологията са: книги- 405 заглавия; дисертации – 102; статии - 1422, като сканирани са 928. Библиотечният фонд непрекъснато се обновява, като абонаментът за периодични издания включва над 200 заглавия, а специализираните заглавия по психология са 16.

В Университетската Библиотека организацията на обслужването дава възможност 75% от фонда да се ползват на свободен достъп за дома, а 25% - в читалните зали.

Университетската библиотека е разположена на площ от 450 кв. м., Читателите разполагат с 50 работни места (средно приравнено - 1,55 работни места на 100 студента).

По 6.1.4

ВСУ „Черноризец Храбър“ предоставя достъп до информационни бази данни, включващи международни издания, и материално-техническата база е на разположение за познавателното развитие и научната работа на студентите от бакалавърска, магистърска степен и докторантите.

Всички преподаватели, докторанти и студенти на ВСУ „Черноризец Храбър“ имат осигурен постоянен онлайн достъп до пълнотекстовите научноинформационни бази данни JSTOR, EBSCO, ISI WEB of Knowledge, SCOPUS, Sciencedirect и др. (<https://tinyurl.com/5n8kb4y6>), както и временен безплатен достъп до Oxford Journals, Alexander Street Press, издателство Springer, CABI, ProQuest и др. Периодичните издания в областта на психологията, до които преподаватели и студенти имат достъп през библиотеката на ВСУ „Черноризец Храбър“ са общо 16 (4 на английски език, 7 на руски език и 5 на български език), от които половината са индексирани в Scopus и WoS. Новопостъпилите в библиотеката на ВСУ „Черноризец Храбър“ библиотечни документи в областта на психологията за 5 години (2015 г.-2020 г.) са: 405 книги, 102 дисертации и 1422 статии (65% от които са сканирани). От септември 2017 г. преподавателите могат сами да следят цитиранията си в библиотечния каталог чрез модул „Справка за цитиранията на преподавателите от ВСУ“ на уеб страницата на библиотеката (<http://lib-serv.vfu.bg/abcitation/absc.htm>).

По 6.1.5

Изградена е административна структура за „обслужване на едно гише“ – Фронт-офис. Дейностите в него обхващат целия „жизнен цикъл на студента“. Системата „Студентски статус“ позволява на всички студенти от ВСУ „Черноризец Храбър“ да получават през Интернет пълна информация за студентския си профил. Създаден е информационен пакет на сайта на университета, съгласно изискванията на Европейската система за натрупване и трансфер на кредити, който включва структурата на учебните планове по специалности и учебни програми по дисциплините.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление/ специалност от регулирана професия и последващата реализация на завършилите.

По 7.1.1

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ има изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението по професионалното направление и реализацията на завършилите. Периодично се обсъжда и огласява публично ефективността на резултатите,

свързани с управлението на качеството на образованието и потребностите от промяна на профила на студентската популация.

Обсъждането и огласяване на резултатите от управление на качеството се осъществява периодично на катедрен съвет на Катедра; развитието, успеха на студентите и процента на отпадналите; студентското удовлетворение от програмите; учебните ресурси и наличната подкрепа за студентите; кариерното развитие на завършилите; информация за оценката на потребителите за подготовката на завършилите специалността

На катедрени съвети се обсъжда оценката на потребители на кадри за подготовката на студентите по психология. Студентското удовлетворение от обучението се обсъжда при атестирането на преподавателите.

На сайта на Университетската библиотека студентите разполагат с дигитализирани публично оповестени учебни ресурси.

Успешното кариерно развитие на завършили студенти се оповестява публично на уеб-страницата „Алумни“ на ВСУ „Черноризец Храбър“, където има данни за 6 изявени дипломирани психолози през последните 5 години, които са наети на работа в страната.

По 7.1.2

Във ВСУ функционира „Алумни“ система за поддържане на връзка със завършилите Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, с която се насърчава сътрудничеството между бивши и настоящи възпитаници и се стимулира комуникацията между тях. Една от целите на системата е и осигуряване на обратна връзка от работодателите и завършилите университета относно качеството на обучението във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“. ПН „Психология“ има свой отговорник за развиване на системата „Алумни“ и поддържане на връзката със завършилите студенти.

По данни от рейтинговата система на МОН (<https://rsvu.mon.bg/rsvu4/#/>) по индикатори безработицата сред завършилите професионално направление Психология във ВСУ „Черноризец Храбър“ за 2021 г. е 3,87%.

По 7.1.3

На сайта на Катедра Психология на ВСУ „Черноризец Храбър“ има линкове/препратки към научната дейност на катедрата, демонстрирана чрез организирани конференции по психология, издаването на електронно списание e-Journal VFU с раздел Психология и социални дейности, индексирани в НАЦИД и провеждани майсторски класове.

Поддържат се собствени информационни масиви за научни форуми, организирани от катедра Психология, научни публикации на преподаватели и докторанти от катедра Психология и краткосрочни курсове за продължаващо обучение.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

Критерий 8.1. Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление/ специалност от регулирана професия.

По 8.1.1

ВСУ «Черноризец Храбър» предоставя електронно разнообразен набор от данни, новини и сведения, свързани с учебния процес, като се полагат усилия за развиването на възможностите за сдобиване със свързана с учебния процес информация по електронен път.

Информацията за образователната дейност на ПН „Психология“ в различните ОКС е публично оповестени на сайта на университета. В уебсайта на университета се съдържа описание на специалностите, език на преподаване, образователно-квалификационна степен, професионална квалификация, форма и продължителност на обучението, акценти в обучението, възможности за практики и стажове, възможности за академична мобилност, учебния план на специалността, условията за прием, възможности за продължаване на обучението във ВСУ, както и възможностите за кариерно развитие.

Не са достъпни на сайта на университета квалификационната характеристика за магистратурата по Психологично консултиране за бакалаври или магистри от други

професионални направления, както учебните програми от бакалавърската и магистърските ОКС в професионално направление „Психология“.

Дейността и успехите на ПН „Психология” се оповестяват на сайт на ВСУ „Черноризец Храбър“ в раздела Новини и на страниците на университета в социалните мрежи: Facebook, *LinkedIn* и в платформата за видео споделяне Youtube, както и във Facebook страница на професионалното направление Психология. Така постиженията на студентите и преподавателите на катедра “Психология” стават достояние за широката общественост.

По 8.1.2

На уеб сайта на университета публично се оповестяват условията и правилата за приемане на студенти, информация за процедурите за признаване на периоди на обучение и предишно обучение и обучение по линия на студентска мобилност. Системата „Студентски статус“ позволява на всички студенти от ВСУ „Черноризец Храбър“ да получават през Интернет пълна информация за студентския си профил. В Модул „Държавни изпити и дипломни работи“ на сайта на университета (<https://tinyurl.com/2p8tf8wy>) са оповестени необходимите документи за допускане и явяване на държавен изпит, срокове за подаване и графици за държавни изпити. Функционират Карриерен и Клуб Алумни, които проследяват развитието, реализацията и успехите на бившите възпитаници.

По 8.1.3

Условията за обучение, квалификационните форми и перспективите за професионална реализация са обявени на сайта на ВСУ „Черноризец Храбър“ и информацията се обновява при всяка промяна.

По 8.1.4

Научната продукция на студентите и преподавателите се популяризира чрез организиране на научни форуми и в издаваните сборници от научни форуми в поредицата „Приложна психология и социална практика“, чрез публикациите в Годишник на Варненски свободен университет и в електронен журнал на ВСУ „Черноризец Храбър“ - e-Journal VFU. Всички те са включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране на НАЦИД.

По 8.1.5

Информацията относно възможностите за участие в изходяща мобилност, както и реда за провеждането ѝ се оповестява в специално разработен уеб сайт на Еразъм офис на ВСУ „Черноризец Храбър“. Списъкът с партниращи университети е достъпен на уебсайта на ВСУ, като студенти, докторанти и преподаватели имат възможност да се запознаят предварително с предстоящите за съответната учебна година мобилности. Всяка година във ВСУ „Черноризец Храбър“ се провежда Еразъм информационен ден.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерии 9.1. Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление/ специалност от регулирана професия.

По 9.1.1

При обучението в професионалното направление регулярно са актуализират учебните програми съобразно промени в учебните планове, както и за отразяване на развитието на научните знания и подобряване на конкурентноспособността на завършилите студенти на пазара на труда. Проведена е кръгла маса на тема: „Предизвикателства и перспективи при обучение по психология в хибридна среда“ на 26.06.2021 г. с представители на академичната общност от различни университети, с общи заключения относно съдържанието на учебните планове и програми; както и за проведена среща с партньори от образователни институции и потребители от Североизточен регион на Р. България, за обсъждане на „Актуализиране на образователните продукти, предлагани от катедра Психология“ от 26.06.2021 г., със

заключение относно необходимостта от засилване на практическото обучение. Актуализираните учебни планове се приемат с решения на катедрен, факултетен и академичен съвет.

На заседания на катедрен съвет са приети резултати от проведени вътрешни одити и са обсъдени мерки за изпълнение на отправени препоръки.

По 9.1.2

На заседания на Катедра Психология във ВСУ „Черноризец Храбър“ ежесеместно се анализира успехът на студентите от изпитите и се обсъждат дейности за одобряването му.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерии 10.1. Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление/ специалност от регулирани професии.

По 10.1.1

ВСУ „Черноризец Храбър“ периодично преминава през външно оценяване на осигуряването на качеството в съответствие с ESG от Националната агенция по оценяване и акредитация и оценяване на съответствието с международния стандарт *ISO 9001:2015* от Bureau Veritas Certification. ВСУ провежда регулярни вътрешни одити във всички основни структурни звена, като в състава на одитните комисии са включени представители на различни работодателски организации и представители на студентите, преминали обучение за вътрешни одитори.

Проследява се изпълнението на задължителните препоръки на постоянната комисия на НАОА от преминали програмни акредитации на професионалното направление в рамките на процедурите за Следакредитационно наблюдение и контрол (САНК). За акредитационната процедура е разработен доклад-самооценка за акредитация и доклад по изпълнение на препоръките при предишна програмна акредитация. Докладите се изготвят от екип, приемат се от Катедрен съвет и Факултетен съвет и се утвърждават от Академичен съвет. Брой на оценените специалности и ОКС от професионалното направление - една процедура по САНК.

По 10.1.2

Професионално направление „Психология“ се развива непрекъснато, за да отговори на предизвикателствата на конкурентната среда, като биват сравнявани своите учебни планове с тези на други университети в страната и чужбина, разработват се проекти, подготвят се научни публикации, провеждат се научни форуми и се участва в научни форуми, организирани от други институции, проучва се студентското мнение и мнението на работодателите с цел своевременно актуализиране на учебните планове и учебните програми, и подобряване на качеството на обучението.

По 10.1.3

В състава на комисиите за провеждане на държавни изпити участие вземат хабилитирани преподаватели от ПН Психология.

По 10.1.4

Изпълнението на препоръките на Постоянната комисия по стопански и правни науки при НАОА е отразено в точка II на настоящия доклад. Конкретните резултати, свързани с усъвършенстването на дейността на професионалното направление след САНК, се отнасят до осъществяваната мобилност от студенти и преподаватели, разширяването на участието на хабилитирани преподаватели в международни проекти и увеличаването на публикациите им в България и в чужбина, привличането на специалисти от практиката за практически упражнения в бакалавърската и магистърските програми.

Катедра Психология се стреми да изпълнява направените препоръки от Акредитационния съвет на НАОА при предходната програмна акредитация.

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ.

С оглед на изложените резултати от извършената проверка и направените изводи по отделните стандарти на Критериалната система на НАОА, *Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана* изразява мнение, че са налице необходимите основания да бъде дадена програмна акредитация на професионално направление 3.2 Психология във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ за следните бакалавърски и магистърски програми:

За ОКС Бакалавър:

- специалност „Психология“ (редовна и задочна форма на обучение)

За ОКС Магистър:

- Магистърска програма „Приложна психология“ (редовна и задочна форма на обучение за бакалаври по психология и за бакалаври или магистри по други професионални направления)
- Магистърска програма „Психология и психопатология на развитието“ (редовна и задочна форма на обучение за бакалаври по психология и за бакалаври или магистри по други професионални направления)
- Магистърска програма „Психологично консултиране“ (редовна и задочна форма на обучение за бакалаври по психология и за бакалаври или магистри по други професионални направления)

Налице са необходимият брой хабилитирани преподаватели, както и възможности за осигуряване на пълноценно и качествено обучение на студентите, но е необходимо да се назначат нехабилитирани преподаватели с цел осигуряване на приемственост в обучението.

SWAT АНАЛИЗ	
Силни страни	Слаби страни
Обучението в ПН 3.2 Психология се осъществява в съответствие с мисията, целите и задачите на ВСУ. То е напълно в съответствие с действащото в страната законодателство в областта на висшето образование и науката и с правната уредба на университета.	Извършени са сравнително малък брой мобилности за академичен обмен през акредитационния период. Това се отнася както до студентите в магистърска степен на обучение, така и до преподавателите.
Във ВСУ „Черноризец Храбър“ действа много добре развита система за управление на качеството. Извършват се одити по няколко направления. През 2022 г. ВСУ „Черноризец Храбър“ е ресертифициран за пореден път от Международната сертифицираща организация BUREAU VERITAS Certification в съответствие с международния стандарт ISO 9001:2015 и получава сертификат с акредитация от The United Kingdom Accreditation Service UKAS (Великобритания) за срок от 3 години - до 2025 г	На уеб-страницата на Специалност „Психология“ има информация за преподаватели, която не е актуална. Оценките при атестирането са резултат от качествено оценяване, на основа на индивидуални експертни оценки на членовете на журито по всеки показател от три критерия, а не на количествена оценка.

Катедра „Психология“ към ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“ провежда обучение по ПН 3.2 Психология в съответствие със съвременните тенденции и в рамките на националния и институционалния контекст.	Сравнително ниска публикационна активност на преподавателите, студентите и докторантите.
Възможности	Заплахи
Има сключени договори и осигурени възможности за академичен обмен за студентите и преподавателите, които би следвало да се използват по-активно, особено за международна мобилност.	Обучаващото звено няма нехабилитирани лица на основен трудов договор с образователна и научна степен „доктор“, с което се застрашава приемствеността на преподавателския състав.
Съществуват редица възможности за публикуване в издания, създадени от ВСУ, които могат да се оползотворяват по-ефективно от преподавателите и студентите от ПН 3.2 Психология.	Много ниският брой на публикации в международните бази данни с научна информация не позволява видимост на ПС 3.2 във ВСУ и представлява заплаха за престижа на специалността.

Постоянната комисия предлага на Акредитационния съвет да утвърди капацитет на професионално направление 3.2 Психология във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, както следва:

За ОКС „бакалавър“ – 800 студенти (редовна и задочна форма на обучение);

За ОКС „магистър“ – 200 студенти (редовна и задочна форма на обучение)

Общо за професионалното направление – 1000 студенти редовна и задочна форма на обучение.

Предложение за ПРЕПОРЪКИ

1. Да се насърчава студентската мобилност в магистърска ОКС на професионално направление 3.2. Психология на ВСУ „Черноризец Храбър“, както и тази на преподавателите. Срок: постоянен

2. Да се увеличи броят на научните публикации в реферирани научни списания. Срок: постоянен

3. Да се осигури нехабилитиран състав на постоянен трудов договор с оглед устойчивост, приемственост и жизнеспособност на професионалното направление. Срок: до края на академичната 2023/2024 г.

4. Да се публикува на сайта на университета квалификационната характеристика за магистратура по Психологично консултиране за бакалаври или магистри от други професионални направления. Срок: до края на академичната 2022/2023 година

Председател на ПКСПНСО:

доц. д-р Екатерина Салкова

ПРИЛОЖЕНИЯ

Таблица №1. Брой обучавани студенти

ВУ	Брой обучавани студенти за учебната 2016-2017		Брой обучавани студенти за учебната 2017-2018		Брой обучавани студенти за учебната 2018-2019		Брой обучавани студенти за учебната 2019-2020		Брой обучавани студенти за учебната 2020-2021		Брой обучавани студенти за учебната 2021-2022	
	Брой бакалаври	Брой магистри	Брой бакалаври	Брой магистри	Брой бакалаври	Брой магистри	Брой бакалаври	Брой магистри	Брой бакалаври	Брой магистри	Брой бакалаври	Брой магистри
ВСУ „Черно ризец Храбър“	306	109	264	97	323	117	310	111	328	121	325	151

Таблица №2. Брой и процент лекционни курсове, водени от хабилитирани преподаватели, дял на задължителни, избираеми и факултативни дисциплини

Програма в ОКС бакалавър / магистър	Брой лекционни курсове, които се водят от хабилитиран и лица	% от лекционните часове, водени от хабилитиран и лица в ПН 3.2. на първи ОТД	% от лекционните часове, водени от изявени специалисти и от практиката	% на задължителните дисциплини	% на избираемите дисциплини	% на факултативните дисциплини
ОКС „Бакалавър“	38	86%	14%	69%	23%	8%
ОКС „магистър“ Психологично консултиране	15	86%	14%	73%	13%	13%
ОКС „магистър“ Психология и психопатология на развитието	15	83%	17%	69%	19%	13%
ОКС „магистър“ Приложна психология	15	80%	20%	67%	20%	13%

Таблица №3. Обобщена справка за публикациите на преподавателите на първи ОТД със специализация по 3.2. Психология във ВСУ „Черноризец Храбър“, участващи в обучението в бакалавърска степен за периода 2016-2021

Университет	Книги (монографии и съавторства)	Съставителства	Статии, студии и глави от книги в реферирани научни издания				Други статии в научни списания	Глави от книги	Статии в сборници	Общо статии студии и глави от книги
			С импакт фактор или ранг		В други рефериращи бази данни					
			Scopus	WoS	С.е.о.л. и подобни	НАЦИД				
ВСУ "Черноризец Храбър"	4	Редакторство на сборници	1		5	40	1	3	2	56

Таблица №4. Обобщена справка за цитиранията на преподавателите на първи ОТД със специализация по 3.2. Психология, участващи в обучението в бакалавърска степен за периода 2016-2021

Вид цитиране ²	Университет ВСУ „Черноризец Храбър“	
	Брой	Брой на един преподавател за една година
Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове (Scopus и Web of Science)	0	0
Цитирания в други реферирани издания СЕЕОЛ, НАЦИД и пр.	42	1.17
Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране и в колективни томове с научно рецензиране	10	0.28
Общо	52	1.44
Брой цитирания в <i>реферирани</i> научни списания и сборници на 1 преподавател на първи ТД през последните 5 г	7	

² Видовете цитирания са според Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Таблица №5. Обобщена справка за публикациите на студенти и докторанти от ПН 3.2. Психология във ВСУ „Черноризец Храбър“, за периода 2016-2021

Университет	Статии, студии и глави от книги в реферирани научни издания				Други статии в научни списания	Глави от книги	Статии в сборници	Общо статии студии и глави от книги
	С импакт фактор или ранг		В други рефериращи бази данни					
	Scopus	WoS	С.е.о.л. и подобни	НАЦИД				
ВСУ „Черноризец Храбър“	1		4	113	3		4	
	(1 ДП ОП)		(3 ДП ПВП+1 ДП ОП)	(45 ДП ОП + 41 ДП ПВП + 12 ДП СОКП + 15 студенти)	(1 ДП ПВП + 2 ДП ОП)		(1 ДП ПВП + 3 студенти)	
		1		117			7	125

Забележка: ДП ОП – докторска програма Обща психология; ДП ПВП – докторска програма Педагогическа и възрастова психология; ДП СОКП – докторска програма Социална, организационна и консултативна психология